

Mládě mamuta může být novým VIP

Nové stálé expozice dějin a živé přírody otevřelo Muzeum Vysociny Jihlava. V osmi pátečních dílech je představujeme čtenářům JL. V šestém pokračování se podíváme na rašeliniště a do dob ledových.

■ Jiří Varhaník
Jihlava

Čtyři samostatné bloky živé přírody mají nové expozice v jihlavském muzeu. Uzavírá je místnost věnovaná biotopu rašeliniště. Muzejníci ji logicky spojili s informacemi a ukázkami exponátů z dob ledových.

„Vývoj přírody v dobách ledových, a hlavně v té poslední, je nesmírně důležitý pro stav, ve kterém se příroda nachází dnes, pro její současný vývoj,“ vysvětluje zooložka muzea Klára Bezděčková. Jelikož se z doby ledové na Českomoravské vrchovině (konkrétně na rašeliništích) zachovala řada druhů, jsou tato dvě témata prezentována společně.

Rašeliniště jsou podle Bezděčkové z přírodovědeckého hlediska velice cenné, přitom ale zároveň málo známé bio-

LEBK A ČELIST jeskynního medvěda. Fosilie jako odkaz na dobu ledovou v expozici rašeliniště. Foto: Jiří Varhaník

Představujeme nové expozice Muzea Vysociny Jihlava

topy: „V rámci české republiky každý ví, že jsou rašeliniště na Šumavě, v Krkonoších, Krušných horách..., ale o Českomoravské vrchovině se to moc neví. Přitom tady máme tak úžasná rašeliniště, a tak jsme si řekli, že bychom je měli trošičku poslat do světa,“ argumentuje zooložka.

Expoziční místnost nabízí návštěvníkovi hned několik „ta-

Díl šestý:

Živá příroda – rašeliniště a doby ledové

háků“. Způsobem členění odpovídá ostatním expozicím – nabízí texty hlavní, vedlejší i detailní, nechybí infopoint ani filmová prezentace. Atraktivním obsahem vitrín jsou originální fosilní pozůstatky z doby mamutů.

Jde výhradně o druhy, které se vyskytovaly na Českomoravské vrchovině. Zdrojem nálezů bývají podle zooložky často cihelny, kterých však v tomto regionu mnoho není. Proto si muzejníci pro expozici vypůjčili fosilie z depozitáře Vlastivědného muzea v Olomouci.

„Mamutí stehenní kost, úctyhodný třicetkilový femur, kel

MODEL MLÁDĚTE MAMUTA má ambici stát se VIP exponátem nových muzejních expozic, míní zooložka Klára Bezděčková. Foto: Jiří Varhaník

a velké fragmenty dalších mamutích kostí, ukázky zubů a kloubních hlavic...“ popisuje zooložka vystavené fosilie. Hned vedle jsou ukázky fosilních nálezů pratura a koně stepního. „Tady máme úžasnou lebku medvěda jeskynního, jeho zuby a čelist,“ dodává zooložka k vrcholnému exponátu vitríny, taktéž vypůjčenému z olomouckého muzea.

Další část expozice tvoří ukázky fauny rašeliniště. „Preparátů tu není mnoho, ale to proto, že tato fauna je velmi specifická a není příliš druhově bohatá,“ vysvětluje Bezděčková.

Samotné složení profilu rašeliniště je prezentováno na průřezovém skleněném modelu. „V rašelině dochází k velice pomalému rozkladu organické hmoty, takže rašeliniště bývají zdrojem pylových zrn, podle nichž lze sledovat vývoj lokality,“

vysvětluje zooložka.

Prezentovány jsou ukázky rašeliny z různých lokalit Vysociny. Její historická těžba se prováděla tzv. blokováním. „Byla to ruční těžba – vypichování cihel přímo z rašeliny. Byla to těžba relativně šetrná k životnímu prostředí,“ uvádí Bezděčková. Muzeum do expozice nechalo vyrobit uměleckým kovářem z Dymokur věrné repliky ručních nástrojů, které se k této těžbě používaly.

Velbloudí srst

Především dětským návštěvníkům expozice rašeliniště bude zřejmě nejbližším exponátem model mláděte mamuta, který tvoří její střed. „Bude to takový mladší kolega našeho vycpaného kance z expozice lesů. Myslím, že se z tohoto mamutího miminka stane náš nový VIP exponát,“ očekává Bezděčková.

Zatímco ostatní preparáty zvířat jsou zásadně vystaveny jako samostatné exponáty, v tomto případě vytvořili muzejníci dioráma napodobující prostředí života zvířete. „To proto, že nejde o vycpaného mamuta, ale o model, který nám dělal preparátor z muzea v Mostu, pan Jaroslav Bažant,“ vysvětluje Bezděčková.

Model tvoří hmota kaširovaná na pletivu a velbloudí srst. „Jeho tvůrce umí modely mamutů, nosorožců srstnatých i pleistocenních zvířat. Omezené prostory mu ale neumožňují dělat modely v životní velikosti, a tak i pro naše muzeum vytvořil model novorozence mamutího mláděte,“ dodává Bezděčková. Nejmenší mamuti byli podle ní zhruba tak velcí, jako současní sloni. Obvyklá představa, že muselo jít vždy o nějaké „megazvíře“ tedy není úplně přesná.